

Latvijas Republikas tiesībsargs

Tiesības uz saziņas ar aizstāvi konfidencialitāti,
veicot sakaru līdzekļu kontroli

25.04.2018.

Cilvēktiesības (1)

- Latvijas Republikas Satversmes 96.pants un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8.pants aizsargā ikvienas personas tiesības uz privātās dzīves, mājokļa un korespondences neaizskaramību.
- Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir atzinusi, ka Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8.panta izpratnē jēdzienā „privātā dzīve” ietilpst arī personas telefonsarunas. Persona var veikt telefonsarunas ar dažādām personām, t.sk. ar advokātu.

Cilvēktiesības (2)

- Iespēja saņemt aizstāvja vai advokāta juridisko palīdzību ir viens no Satversmes 92.pantā garantēto tiesību uz taisnīgu tiesu pamatelementiem.
- Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (Konvencija) 6.panta trešās daļas c) punktā noteikts, ka ikvienam, kas tiek apsūdzēts kriminālnoziedzībā, ir tiesības aizstāvēt sevi pašam vai ar paša izvēlētu juridisku palīdzību, vai, ja trūkst līdzekļu, lai algotu šo juridisko palīdzību, saņemt to par velti, ja to prasa justīcijas intereses.

Sakaru līdzekļu kontrole (1)

- Slepena novērošana tiek atzīta par nepieciešamu mūsdienu demokrātiskā sabiedrībā, lai aizsargātu valsts drošību un nepieļautu nekārtības vai noziegumus.
- Kriminālprocesa likums (KPL) un Operatīvās darbības likums (ODL) paredz, ka sakaru līdzekļu kontrole var tikt veikta vienīgi likumā noteiktā kārtībā, saņemot izmeklēšanas tiesneša lēmumu vai Augstākās tiesas tiesneša akceptu.
- Tādējādi Satversmes 92. un 96.pantā garantētās tiesības var tikt samērīgi ierobežotas likumā noteiktā kārtībā leģitīma mērķa sasniegšanai.

Sakaru līdzekļu kontrole (2)

- Būtiski, lai sakaru līdzekļu kontroles gadījumā būtu ārējā kontrole pār minēto darbību uzsākšanu, to veikšanas laikā, kā arī pēc to pabeigšanas.
- KPL pastāv aizsardzības mehānisms, kurš paredz amatpersonas un tiesas pienākumu nekavējoties reaģēt, ja tiek konstatēts, ka sakaru līdzekļu kontroles gaitā ir iegūta informācija par aizstāvja vai advokāta sniegtās juridiskās palīdzības saturu.
- Tomēr KPL un ODL neparedz pienākumu izmeklēšanas un Augstākās tiesas tiesnesim veikt sakaru līdzekļu kontroles gaitā iegūtās informācijas satura izvērtēšanu pirms iegūtās informācijas nodošanas sakaru līdzekļu kontroles iniciatoram.

Secinājumi (1)

- Sakaru līdzekļu kontroles mērķi nevar būt advokāta vai aizstāvja sniegtās juridiskās palīdzības saturs.
- Sakaru līdzekļu kontroles iniciatora rīcībā nedrīkst nonākt informācija par personai sniegtās juridiskās palīdzības saturu.
- Vienlaikus par aizsargājamām Satversmes 92.panta un Konvencijas 6.panta izpratnē nevar tikt atzītas advokāta darbības, kuras vērstas uz klienta prettiesisko mērķu sasniegšanu vai interešu aizsardzību.
- KPL un ODL kopumā paredz tiesas kontroli vienīgi pār sakaru līdzekļu kontroles uzsākšanas tiesiskumu.

Secinājumi (2)

- Apstākļi, ka KPL un ODL pieļauj informācijas par personas un aizstāvja saziņas satura nonākšanu izmeklētāja un apsūdzības uzturētāja rīcībā, pats par sevi pārkāpj Satversmes 92.pantā un Konvencijas 6.pantā noteiktās garantijas uz saziņas ar aizstāvi konfidencialitāti.
- Nepastāv garantijas pret amatpersonu patvarīgu rīcību, sakaru līdzekļu kontroles gaitā iegūstot informāciju pār personai sniegtās juridiskās palīdzības saturu.
- Ierobežojums neatbilst likuma kvalitātes kritērijam, ciktāl tas pieļauj iespēju, ka sakaru līdzekļu kontroles rezultātā amatpersonas var iegūt informāciju par personai sniegtās juridiskās palīdzības saturu.

Latvijas Republikas tiesībsargs

Paldies par uzmanību!